

СТРАЖНИЦЯ

ВИДАВЕЦЬ І НАЧАЛЬНИЙ
РЕДАКТОР
Др. ТАДЕЙ КОНЧИНЬСКИ

УКРАЇНСЬКА

АДРЕСА
РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ
Warszawa, Nowy Świat № 41 m. 27

Місячна передплата 60 сот. — Контото поштове № 1877. — Телефон 296-40.

Звідки пливе світло для добра народа

СВЯТО ВЕСНИ І ВОЛІ ЦЕ КОНСТИТУЦІЯ 3 МАЯ

Наша Держава, яка завжди визначалася великою релігійною і національною толеранцією єднала собі всіх свободолюбивих людей. Коли в західній Європі панували ще перестарілі закони, якими переслідувано чарівниць і опирів, та де животіли ріжного рода забобони, народи Річпосполитої Польської тішились під оглядом віри великою свободою. Славний французський натураліст-філософ і творець великої французької революції Руссо вказував колись на нашу державу як на примір правдивої свободи громадян.

Окрім духової і релігійної неволі панувала в інших краях ще неволя панщизняна. Коли велика французька революція змела станову нерівність людей без пощади з лица землі, то першою Державою, яка без революції зрозуміла дух часу і проводила найбільш ліберальну і свободолюбиву Конституцію, зрівнюючи всіх горожан перед правом, та завдаючи смертельний удар феудально панщизняному устроєви — була власне наша Держава Польська, видаючи Конституцію 3 Мая.

Правда, під напором злих сусідів, під напором старого світа, який з боязни перед неминучим упадком старого порядку річей, не дозволив впровадити в життя Конституції 3 Мая, то однак ця Конституція і її ліберальні постанови жили в серцях поневолених заборцями людей, щоб спалахнути відтак вогнем живої сили і збудувати на звалищах колишніх переможців нову Річпосполиту, вільну та єдинену. Конституція 3 Мая це гордість і перемога суспільної спра-

ведливості не тільки польського народа, але також усіх свободолюбивих людей, не виключаючи і Українців. Свято Конституції 3 Мая, це свято також і наших українських людей, над якими так само як і над народом польським тяжіла віками суспільна несправедливість і панщизняне ярмо.

Задержався у нас гарний звичай обходити пам'ять знесення панщини. За старого ладу впоювано в населення фальшиву віру, що мовляв царь був добрий, милостивий і скасував панщину та підданство!

Чи це правда? Тож власне царі і їх посіпаки були теми, які не хотіли допустити і дозволити на знесення підданства і панщини, як це польські дідачі добровільно хотіли зробити ще перед 1846 роком! До знесення царями панщини і підданства не прийшло добровільно, тільки сталося це під натиском тої ліберальної течії, яка має свій початок як раз в Конституції 3 Мая.

Тому українські люди тепер, коли нестало заборчих царів, повинні обходити свято волі і суспільного визволення широким селянським мас як раз на 3 Мая.

Отож святкуймо урочисто пам'ять цієї великої і славної хвили, обходім достойно день свободи, день перемоги нового світа над старим, день волі і суспільної рівності людей.

Пам'ятаймо, що при творенні Конституції 3 Мая були рівнож і представники-посли в яких плила українська кров. Зерно посіяне колись в Конституції 3 Мая уродить аж тепер гарний овоч рівнож і для добра українського народа.

ЗРОЗУМІВ ТАЄМНИЦЮ

Стецько і Грицько ходили разом до близького містечка на роботу.

Часто повертаючи разом до свого села домів, нарікали на свою недолю.

Коли приходив день виплати, то легкодухий Грицько, повертав до шинку залити робака та побавитись з дівчатами, а Стецько задуманий сам без приятеля повертав до дому.

Певного разу Стецько проходячи біля грубого стовпа на якому наліплювались плякати, зауважив як якась кучерява і гарна дівчина уважно читала щось.

Його зацікавило що вона читає, а ще більше сама дівчина. Підійшов й сам прочитати. Дівчина оглянулася, блиснула очима і далше читала. Стецько спікши рака, слябізував:

„С-т-раж-ж-ни-ця Укра-їнська“! І почав рядок за рядком читати, та ловити зір сусідки. Кучерява улыбаючись, читала байку: „Як оженитись?“

Скінчивши блиснула очима на Стецька і поспішила до міста.

Стецька щось потягнуло за кучерявою...

Перед будинком почти, кучерява зупинилась, вийняла якусь книжочку, полчила гроші і ввійшла до середини. Стецько хвилю подумав. Нараз згадав прочитану перед хвилею байку про ПОЧТОВУ КАСУ ОЩАДНОСТІ і в горло помислив: Ога! она складає гроші до Почтової Каси Ощадности!

Ввійшов і свій заробіток вложити.

При віконці урядник щось записував, а в тім часі Стецько з кучерявою перекидались словами. Виходячи розмовляли як давні знайомі. Оповідали собі про те як за якийсь час, можна більшу суму ошадити, то про добру порадицю „СТРАЖНИЦЮ“, з якої Ганка довідалась про П. К. О.

Розходячись умовились бачитись кожною виплати при вікні П. К. О.

Розстались веселі і закохані в собі.

Від того часу змінився Стецько. Приятель Грицько одного разу запитав:

— Де ти діваєш свої гроші, що не пеш і не куриш? Та й де ти так зникаєш від мене?

— Ходжу до попа та й йому віддаю свої гроші! — Відповів Стецько.

Образився приятель, перестав говорити.

По якимсь часі в селі говорили, що Стецько жениться в скорім часі в містечку з гарною дівчиною. Грицько не вірив, сміяв та пильніше слідив Стецька.

Аж одної виплати, вислідив як Стецько з кучерявою Ганкою вийшли з будинку П. К. О. і направились до гарного домику на скраю містечка.

Коли вже ввійшли до середини, Грицько під дверима слухав о чім так радісно розмовляють?...

Закохані споминали день зацізнання свого, рахували свої ошадности, та нараджувались про своє весіде.

Грицько відходячи тяжко зітхнув і промови до себе: Тепер я зрозумів таємницю! Він складав гроші з нею до П. К. О., а тепер поберуся і будуть щасливі, а я в дурнях лишивсь.

Большевицька „закохність” на Україні

Газета „Правда” помістила допись Катеринославського дописувача про „сільське мистецтво”, себто про невсипущу „творчість” сільських большевицьких властей в області налогів і „добровільних податків”.

Большевицькі комісари і сільські совіти наложують безправно на селян різного рода „добровільні” податки на закупню коней для міліції, на шкільних сторожів і т. д. Всі ті податки остають в кишені збираючих комуністів. Раз зібрали гроші на закупню коней для міліції, а купили автомобіль для „председателя” рейонового ісполкома. Дальше карають большевики селян на право і на ліво грошевими карами по 25 рублів золотих, щоби тим способом „дещо” для себе заробити.

Після „добровільних” податків приходять адміністраційні карі. І так: В геницьким районі замкнули большевики селянина до арешту за це, що в публичнім місці... чихнув! В селі Софіївці місцевий совіт „заборонив парубкам курити і співати на улиці”. В селі Рождественск заборонив председатель совіта парубкам танцювати! Знова иньший председатель совіта Ткаченко бе селян де попало і знасилував понад 40 жінок.

Председатель сільського совіта в Одескій губернії Шербина, член Р. К. П. відобрав селянинови Елкінови землю в той спосіб, що заарештував його, побив, замкнув до сільського арешту, та знущався над ним так довго, аж той підписав „заяву”, що зрікається своєї землі і передяє її совітови.

В селі Николо-Бабенську председатель совіта Крижановський робить в селі, що сам хоче, а іменно: зробив самосуд над червоноармійцем Василенком. Бере хабарі де лише може, а коли хто не хоче дати, то гровить розстрілом. Насилує женьщин, забрав собі муку, зібрану на голодних і т. д. Селяне бояться скаржитися на Крижановського, бо він „також” комуніст!

Подібне діється в повіті Конотонським і других по всій широкій Україні.

Цього совітам за мало і „влада” наказує: укріпити ще ліпше революційну законність на селі, бо селяне не слухняні!

Так господарують і таку законність завели большевики по українських селах.

БОЛЬШЕВИКИ НИЩАТЬ ПРОСВІТУ!

Большевицькі паничі розповідають різні нібеліці, що мовляв у Росії під большевиками розвивається грамотність і просвіта. Тимчасом це звичайна собі байка, а дійсність показує ось що:

На всеросійським учительським конгресі подано до відома таку статистику: перед революцією було в Росії

55.000 нищих шкіл з **97.000** учительських сил. На початку **1925 року** було такихже самих шкіл **20.784** з **43.006** учительських сил. Числу учеників за вісім років панування більшовиків спало з **4.700.000** на один мільон.

Наймити большевицького поселства під ключем

На днях Варшавський суд приступить до розгляду справи, большевицьких шпівнів, які крали документи державні і відсилали до Москви через дипломатичну пошту.

Шпівни большевицькі грозячи розстрілом в Совдепії емігрантам російським вимагали співділаннл. Банда працювала на шкоду польської держави, коло двох років, та нарешті попалася в руки справедливости.

Большевицький суд над повстанцями

В лютому місяці ми повідомляли про суд над повстанською ватагою Чміля, який відбувався в Києві. Тепер нами отримано відомости про кару над ними. Чміля, який на суді покавсяся, засуджено на 5 років умовно. Вчителька Ган, яка трималася на суді з надзвичайною самоповагою, яка зачитувала суддів: „Чи мають право чужинці судити на Україні Українців”. Її засуджено на 5 років зі суровою ізоляцією. Пані Ган була дружиною відомого українського патріота Винника. Топчій та Борисенко також засуджені до 5 років зі суровою ізоляцією. Проценко, Колесник, Міроненко та Михайлюк сасуджені на 5 років умовно.

Короткі відомости з цілого тижня

Большевицьке військо над румунською границею. На Україні здовж румунської границі, большевицька влада військова, розмістила 14 найліпших дивізій свого війська. Причиною концентрації червоної армії є велике заворушення політичне в Болгарії.

Голодові розрухи на совітським Білорусі. В повіті Рохачівським повстав хлопський бунт проти совітів. Повстанці убили большевицького комісара і 14 урядовців. На усмирнення бунту вислали совіти військо.

В Монтреахю в Канаді викрито фабрику фальшивих доларів. При ревізії знайдено 15.000 штук 10 доларівок, 500.000 і 1 доларівок. Гроші були підроблені дуже старанно. 7 головних „працowników” запровадила поліція на відпочинок до в'язниці, а цілий „добробок” сконфіскувала.

Конзулят зєдинених Держав Америки

Конзулят зєдинених Держав Америки жадає, щоби до подань о візи долучувати такі документи:

1) Посвідку, де емігрант мешкав на протязі останніх 5 літ, бо від часу повороту до Польщі. Посвідки для селян можуть видати уряди громадські, а в містах поліція, або уряди автономічні.

2) Свідоцтво моральности, потвержуюче судову некараність. Ці свідоцтва може видати поліція, або влада адміністраційна I інстанції, або староство. Важність такого свідоцтва тріває тільки 30 днів.

3) Свідоцтво фаху, або заняття, яке видає громадський уряд, або поліція. Всі ці документи мусять бути долученими в двох відписах.

Большевикам вибори не удалися!

З Москви доносять, що перші вибори до рад **принесли невдачу комуністів.** До центрального совіту вибрано 1017 комуністів і **502 безпартійних.** Комуністи розчаровані таким вислідом виборів. З управнених до виборів брала участь в голосованню тільки несповна половина виборців. Стверджено мале заінтересовання виборами.

Укнаїнський хор в Варшаві. Надібранський хор під керовництвом Д. Котка. Виступає з українською піснюю в Варшаві, яка радо її слухає і з захопленням вітає. Як довго забавить хор в Варшаві, невідомо.

В порті Сан Франціско над Великим Океаном згуртовано 107 боєвих кораблів. На днях відбудуть ці кораблі маневри в околиці гавайських островів. Звідси відплинуть ескадри до портів австралійських. Японія вважає ці маневри як военну демонстрацію Сполуч. Держав проти неї.

В Москві рада на днях найвиша рада народнього господарства. Після основних парад стверджено, що виключення з торгівлі приватного купецтва відбивається дуже лихо на господарці держави. Рада не могла скрити факту, що комуністи зовсім не надаються до подвигнення господарського стану держави, а проте задумує вона дати дозвіл приватним купцям торгувати.